

Vergaderjaar 2025–2026

29 538

Zorg en maatschappelijke ondersteuning

Nr. 371

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 oktober 2025

Elk jaar voert de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) onderzoek uit naar het toezicht op de kwaliteit van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), met als doel inzicht te krijgen in de staat van de uitvoering van het toezicht op de Wmo 2015. Met deze brief bied ik uw Kamer de rapportage van de IGJ over de uitvoering van het Wmo-toezicht in 2024 en de daarbij horende beleidsreactie aan.

Wmo-toezicht

Sinds de invoering van de Wmo 2015 zijn gemeenten breed verantwoordelijk voor het bieden van passende ondersteuning aan hun inwoners. Deze verantwoordelijkheid omvat zowel de organisatie van de ondersteuning als het toezicht op de kwaliteit ervan. Omdat gemeenten dichtbij hun inwoners staan, weten zij vaak goed wat er speelt en wat nodig is. Zij kunnen daardoor beter maatwerk bieden en passende keuzes maken. Inwoners mogen verwachten dat de ondersteuning die zij ontvangen veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht is. Gemeenten houden hier toezicht op – niet alleen door te controleren of aanbieders zich aan de regels houden, maar ook door in gesprek te gaan met zorgaanbieders, inwoners en andere betrokkenen. Op deze manier komen signalen en praktijkervaringen rechtstreeks bij de gemeente terecht, wat het mogelijk maakt om gericht verbetermaatregelen te nemen en – waar nodig – handhavend op te treden. Toezicht draagt op die manier bij aan betere ondersteuning en biedt gemeenten handvatten om te blijven leren en bij te sturen. Daarnaast fungeert het Wmo-toezicht ook als een instrument waarmee het college van burgemeester en wethouders transparantie kan bieden. Dit draagt bij aan een effectieve uitoefening van de controlerende taak van de gemeenteraad.

De IGJ heeft ook over 2024 onderzoek gedaan naar de kwaliteit van het Wmo-toezicht. De rapportage van het IGJ rapport over de uitvoering van het Wmo-toezicht door gemeenten in 2024 is te vinden via <https://igj.nl/rapport-wmo-toezicht-2024>. Graag bedank ik de IGJ voor het werk dat zij heeft verricht om tot deze rapportage te komen. Net als vorig jaar betreft het geen traditioneel pdf-rapport met resultaten en tabellen, maar een webpagina waarop de belangrijkste bevindingen zijn gepresenteerd.

De conclusies en aanbevelingen van de IGJ komen overeen met de resultaten uit 2023. Dit is volgens de IGJ logisch aangezien de verbetermaatregelen, die met name gericht zijn op het versterken van het Wmo-toezicht, voorzichtig vanaf eind 2024 merkbaar zullen zijn. Zo benoemt de IGJ dat de meeste gemeenten zich inzetten voor een goede organisatie- en uitvoering van het Wmo-toezicht en ziet tegelijkertijd verbetering op het gebied van onafhankelijkheid en transparantie van het Wmo-toezicht.

Verbetermaatregelen ter versterking van het Wmo-toezicht

De afgelopen jaren heeft de IGJ in haar rapportages geconstateerd dat het Wmo-toezicht niet overal voldoende is ontwikkeld en dat de kwaliteit van het toezicht over het geheel van Nederland genomen niet voldoende is. Onder meer naar aanleiding van deze rapportages heeft mijn ambtsvoorganger Significant opdracht gegeven onderzoek te doen naar het Wmo-toezicht.¹ Op basis van de aanbevelingen uit dat onderzoek is in samenwerking met gemeenten, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), GGD GHOR, het Toezicht Sociaal Domein (TSD) en de IGJ gewerkt aan een gezamenlijk beleidskader op het kwaliteitstoezicht. In de brief van 8 mei 2023² is uw Kamer geïnformeerd over dit beleidskader met daarin verbetervoorstellen.

Een deel van deze verbetervoorstellen is verwerkt in een stimuleringsprogramma dat de komende jaren, tot en met 2026, wordt ontwikkeld door de VNG in samenwerking met GGD-GHOR en vervolgens door de VNG onder gemeenten wordt verspreid en geïmplementeerd. Een aantal instrumenten uit het stimuleringsprogramma zijn ontwikkeld door externe partijen. Zo is in mei 2025 door Andersson Elffers Felix (AEF) de «Keuzehulp Wmo-toezicht³» opgeleverd, die gemeenten praktische richtlijnen verschaft voor de organisatie- en inrichting van het Wmo-toezicht binnen hun specifieke gemeentelijke context. Tevens is Significant momenteel bezig met de ontwikkeling van een model handhavingsbeleid. Dit model wordt dit najaar opgeleverd en door de VNG met gemeenten gedeeld.

Een ander deel van de verbetervoorstellen vergt wijziging van de Wmo 2015. Deze voorgenomen wetswijziging wordt momenteel ambtelijk voorbereid en beoogt de onafhankelijke positie van de toezichthouder, de organisatie van het Wmo-toezicht in de gemeentelijke context en de transparantie van het Wmo-toezicht in de wet te waarborgen.

Tenslotte

Het toezicht is een belangrijk onderdeel van het instrumentarium van gemeenten en speelt een essentiële rol in het waarborgen van veiligheid,

¹ Kamerstukken 29 538 nr. 331

² Kamerstukken 29 538 nr. 350

³ Keuzehulp Wmo toezicht | VNG

kwaliteit en rechtsbescherming van de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Ik roep gemeenten op om navolging te geven aan de aanbevelingen van de IGJ en ondersteun hen daarin met de diverse maatregelen uit het stimuleringsprogramma en de voorgenomen wetswijziging.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
N.J.F. Pouw-Verweij